

Barraca de vinya

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Camí de la Salva - Ca n'Arbocet
Alçada: 444

Coordenades:

Latitud: 41.71282
Longitud: 1.9259
UTM Est (X): 410646
UTM Nord (Y): 4618449

Classificació

Número de fitxa 08182 - 44
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: La manca de manteniment i la vegetació acabaran per enfonsar-la.
Protecció Inexistent
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08181A0060000200000H
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 23/07/2016 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca ubicada en unes feixes emboscades de pi blanc (*Pinus halepensis*) amb predomini de brolla de romaní, mata i argelaga. Al davant de la barraca i entremig de la vegetació, s'observen ullastres joves, testimoni del cultiu de l'olivera en aquest vessant. S'hi accedeix a partir de quatre graons excavats a la roca que hi ha a la feixa inferior. És una construcció aïllada, realitzada damunt la roca, de planta circular, de 2,50 metres de diàmetre interior. Està enrasada al mur, amb la façana i part de la corona aparent. La coberta és de lloses per aproximació de filades, amb la clau de volta visible. Ha perdut gairebé tot el recobriment de terra i està desproveïda de vegetació. El voladís només es conserva per la part davantera. El gruix dels murs oscil·la entre 50 i 60 cm. Els brancals o muntants són rectes, amb una sola llinda plana. El brancal dret presenta una forta inclinació cap a l'interior degut a un moviment estructural provocat per les arrels i la vegetació arbòria que ha caigut damunt de la coberta. La porta mesura 1,20 metres d'alçada per 0,55 metres d'amplada màxima. Recolzat al brancal dret de la porta neix un banc de pedra que aprofita el pendent natural del marge. Mesura 2,10 metres de llargària per 40 cm d'alçada i 40 cm d'amplada. El marge dret on es recolza la barraca té una escala volada que permet accedir a la feixa superior. La barraca està orientada al sud.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra amb el codi 3039

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. Al Pont de Vilomara i Rocafort aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya. Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície. La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

Enllaços d'interès:

<http://wikipedra.catpaisatge.net/>

